

IES JOAN RAMIS I RAMIS

Pla d'atenció a la diversitat

PAD 2022

Aprovat a la CCP de 18 de maig de 2022

Aprovat al Claustre de 30 de juny de 2022

Taula de continguts:

Justificació del Pla d'Atenció a la Diversitat	4
Objectius del pla	8
Mesures generals, ordinàries i específiques de suport que tenim al centre	9
Mesures generals	9
Participació activa dels alumnes en el seu procés d'aprenentatge	10
Afavoriment de la permanència dels alumnes en el sistema educatiu	10
Optimització i la flexibilització dels recursos i l'aplicació de les mesures de suport necessàries	10
Coordinació interna (equips docents mensuals, reunions de coordinació del professorat i tutors per alumnat NESE...) i externa (amb EMIFs, UCSMIA...)	10
Reforç de l'acció tutorial i orientadora	11
Mesures ordinàries	11
Dos professors dins l'aula a l'hora de tutoria a 1r i 2n d'ESO	11
Suport dins l'aula amb alumnat que té poca/nul·la autonomia	12
Suport a l'alumnat NESE	12
Impuls del treball col·laboratiu i del treball per projectes.	13
Ràtios dels grups de 1r i 2n ESO	14
Desdoblaments de grup	15
Mesures de reforç.	15
Adaptacions curriculars no significatives	16
Adaptacions d'accés al currículum	16
Optativitat	17
Agrupaments heterogenis	17
Acció tutorial	18
Mediació i Convivència	18
Coordinació amb centres de primària	19
Mesures específiques.	19
Les adaptacions curriculars significatives.	22
Escolarització Compartida (PISE/ALTER) .	23
Mesures específiques adreçades als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals	23
Mesures específiques adreçades a alumnes amb necessitats associades a una malaltia	24
El Programa de Diversificació Curricular (PDC)	25
El Cicle Formatiu de Grau Bàsic de Serveis Administratius	26
Educació bàsica UEECO	28
Organització dels recursos humans i materials per poder desenvolupar les mesures d'atenció a la diversitat previstes.	30
Principis i organització de l'acció tutorial	33
Pla d'acolliment per facilitar la integració dels alumnes que s'incorporen al centre procedents d'altres centres docents o d'altres països.	34

Organització de la detecció, identificació i valoració de les necessitats, així com del seguiment de l'evolució dels alumnes amb necessitats educatives de suport educatiu	34
Avaluació i seguiment del Pla d'Atenció a la Diversitat	36

1. Justificació del Pla d'Atenció a la Diversitat

Introducció

El curs 2017-2018 va ser un any de canvi al nostre IES. El model inclusiu al qual aspiràvem en el PAD que havíem aprovat un any abans i que responia a un context determinat, es va haver de reajustar a nivell d'objectius i de proposta d'intervenció de l'equip de suport amb la incorporació de la UEECO (Unitat Educativa Específica en Centre Ordinari). L'aula va passar a ser una unitat més dins l'institut, el currículum de la qual està elaborat en base a les necessitats, capacitats i competències dels alumnes que hi acudeixen, sempre, dins del marc integrador del centre ordinari on ens trobam. Ho vam fer com un annex per no modificar el PAD vigent. Ambdós documents estan aprovats pel Claustre, ja que formen part del PEC.

Els documents institucionals s'han de revisar i actualitzar cada 5 anys. Per mor de la pandèmia el procés s'ha endarrerit un curs, però ara és prescriptiu fer-ne una actualització. Aquest 2021-2022 abordam la revisió del PAD i ho fem partint de la situació que teníem abans de la pandèmia i del model inclusiu que tenim aprovat. Un dels objectius és integrar els principis del Projecte UEECO dins el PAD i aprofitar aquesta actualització per a incorporar-hi els avenços en el model d'inclusió que hem dut a terme des del 2016. L'altre objectiu d'aquest PAD és mantenir altres punts forts del centre com són totes les mesures que, en sentit ampli, donen resposta a la diversitat de perfils d'alumnat, amb interessos i potencialitats a les quals, des del centre, intentam donar la millor resposta. Per tant, plantejam un PAD que contempla diferents mesures i un model de suport a l'alumnat NESE que s'ajustarà cada curs en funció de la tipologia dels alumnes a fi de donar la millor resposta de cada curs a les necessitats detectades.

És important recordar les premisses del model inclusiu de la UEECO que vam aprovar el juny del 2017:

- No és un espai físic tancat, que aïlla i separa els alumnes de la resta del centre. Al contrari, és una proposta d'ensenyament-aprenentatge que té una aula-base i que utilitza al màxim els altres espais i activitats del centre.

- No té un horari restrictiu i uniforme, amb només la participació de personal especialitzat, sinó que té un horari flexible i ajustat a les diferents necessitats que presenten els alumnes, amb una atenció intensiva de PT i ATE però amb participació d'altres professors del centre i amb integració amb activitats dins grups-classe ordinaris.
- No és un entorn segregat, rígid i immutable sinó que és un grup estable i cohesionat que està obert a situacions d'aprenentatge, socials i de convivència amb altres grups i entorns.
- No és una proposta curricular tancada, una programació uniforme, sinó que és una proposta curricular oberta i flexible que permet itineraris i plans individualitzats, atenent les necessitats i característiques de cada alumne.
- No consideram suficient l'existència de l'aula UEECO perquè sigui real la seva integració al centre i, per tant, es treballarà des del principi amb tota la comunitat educativa perquè des de tots els estaments es desenvolupin actuacions que la fomentin i la converteixin en una integració real que afavoreixi la cohesió del grup i el sentit de pertinença de tots els alumnes.

Tots els membres de la comunitat educativa tenim una important participació i implicació en la consecució dels objectius del Pla d'Atenció a la Diversitat i, evidentment, a partir de l'existència de la UEECO, vam assumir-hi un compromís major perquè la nostra diversitat va augmentar. Des de l'inici del curs 2017-2018 es va iniciar un procés de sensibilització adreçat a tota la comunitat educativa i, de forma progressiva, es van incorporar, a nivell de centre, activitats amb caràcter inclusiu:

- En els grups-classe de referència d'ESO que tenen els alumnes de la UEECO, es desenvolupen, en algunes hores setmanals, activitats que afavoreixen la inclusió a tutoria o a alguna sessió de matèria (gràcies a la feina compartida del tutor, professor de matèria i professor de suport). Alguns exemples en serien: sensibilització, projectes, tallers, activitats cooperatives, cotutorització induïda, programes de reforç social entre iguals, promoció de l'ajuda voluntària...

- Activitats que inclouen espais i temps d'interacció lliure entre alumnes (sortides, excursions, visites, festes...).

Context de l'IES Joan Ramis i Ramis

El nostre institut continua el procés de constant adaptació a la realitat socioeducativa d'avui dia, i d'actualització i consolidació de la seva oferta formativa. Seguim tenint una variada i àmplia oferta formativa i, com a conseqüència, un alumnat més heterogeni al qual hem de donar resposta des de l'òptica de l'atenció a la diversitat. Aquestes diferències es manifesten en aptituds diferenciades, interessos i motivacions personals, expectatives, nivell d'autoestima... i, en conseqüència, en competències curriculars i estils d'aprenentatge molt diferents. Les dades relatives al percentatge d'alumnat NESE en començar el curs 2021-2022 confirmen aquesta realitat:

ESO + UEECO= 25% (134 alumnes d'un total de 532)

Batx= 10% (18 alumnes d'un total de 180)

FPB= 45% (10 alumnes d'un total de 22)

FP GM= 22% (11 alumnes d'un total de 49)

FP GS= 14% (10 alumnes d'un total de 70)

Aquests percentatges són una mostra de la realitat diversa que tenim al centre i que, lògicament, podem veure amb perspectiva amb dades i indicadors que són semblants any rere any. Per exemple, pel que fa al curs 2020-2021, foren les següents:

ESO + UEECO= 23 % (122 alumnes d'un total de 522)

Batx= 6 % (14 alumnes d'un total de 232)

FPB= 56 % (13 alumnes d'un total de 23)

FP GM= 21 % (10 alumnes d'un total de 46)

FP GS= 10 % (7 alumnes d'un total de 66)

I, per al curs 2019-2020:

ESO + UEECO= 23 %

Batx= 5%

FPB= 58%

FP GM= 17%

FP GS= 6 %

Com dèiem abans, la realitat d'una aula UEECO al nostre centre fa que la diversitat sigui major, amb un perfil d'alumnat que necessita plans individuals d'actuació i una implicació de tota la comunitat educativa perquè pugui avançar la inclusió.

La incorporació de nous alumnes en qualsevol moment del curs, per mor dels processos migratoris actuals, fa imprescindible trobar estratègies adequades d'actuació per part dels professors i dels grups-classe de referència que els acullen i els reben al llarg del curs. Per donar resposta a aquesta realitat, comptam amb hores de dedicació del departament de Català que porta a terme el Programa d'Acollida Lingüística i Cultural (PALIC).

Un objectiu prioritari és posar en joc els recursos organitzatius i humans que ens ajudin en la tasca d'adequar-nos a la diversitat existent i potenciar estratègies innovadores que ho facin possible. Si no ho aconseguim, ens trobarem fàcilment en situacions de pèrdua d'eficàcia dels aprenentatges i, en conseqüència, en risc d'augment considerable de l'índex de fracàs i/o una pèrdua de la qualitat d'ensenyament. Es tracta de mantenir la qualitat de l'ensenyament i integrar tothom, alumnes i professors, en una dinàmica activa i participativa.

Un aspecte que pensam que convé destacar és la forta identitat que té l'institut com a símbol de tota una generació. És important agafar l'aspecte positiu d'aquest fet perquè ajudi a motivar la comunitat educativa a avançar i anar millorant dia a dia.

Principals necessitats detectades dins aquest context

- S'ha d'afavorir que les diferents àrees d'aprenentatge i el professorat assumeixi el principi d'atenció a la diversitat d'una manera efectiva i real, no a nivell teòric.

- Que hi hagi diferents estratègies d'aprenentatge, diferents nivells d'exigència i aprofundiment..., en un mateix grup, però que alhora s'aconsegueixin els mínims que permetin a l'alumne/a avançar en l'assoliment de les capacitats d'etapa, ha de convertir-se en un principi recolzat i assumit per tothom.
- L'impuls del treball cooperatiu i l'ús d'estratègies innovadores té com a objectiu millorar l'atenció a tots els alumnes del centre, ajustant el procés d'ensenyament a com aprenen els alumnes d'inici del segle XXI.
- El Departament d'Orientació és un estaló important per a tots els professors del claustre a l'hora de fer-ho possible. Les tasques i el Pla d'Actuació del Departament d'Orientació cada any s'actualitzaran i se sotmetran a revisió continuada, ja que han de ser flexibles i permetre canvis durant el curs, deixant oberta la possibilitat de modificació horària del professor de suport, si es considera més adequada una funció diferent a l'establerta inicialment. L'objectiu del suport dins l'aula és oferir una ajuda directa al professorat perquè pugui atendre millor la diversitat real de l'aula, col·laborant amb ell en la preparació de materials, de recursos..., que permetin ajustar millor les estratègies d'aprenentatge a aquesta realitat diversa, que inclou els alumnes NESE.
- Coordinació i treball en xarxa amb serveis externs (EMIFs, SIF, UCSMIA...) perquè de cada vegada són més els casos d'alumnes que tenen una problemàtica més general en el seu desenvolupament.

2. Objectius del pla

Són objectius d'aquest pla:

1. Millorar l'atenció a la diversitat de tot l'alumnat del centre, promovent una atenció més ajustada a les possibilitats de cada alumne i donant resposta a les necessitats del conjunt de l'alumnat del centre.

2. Organitzar les mesures d'atenció a la diversitat per a tot l'alumnat del centre, per tal de donar una resposta de qualitat en l'àmbit de centre, de grup i individualment.
3. Establir els criteris generals de l'organització dels suports i de com prioritzar els recursos personals de què es disposi cada curs per ajustar-los a les necessitats grupals i/o individuals de l'alumnat que requereix aquestes mesures.
4. Decidir els procediments per garantir que hi hagi constància escrita de les mesures d'atenció a la diversitat que es prenguin i que el procés tingui continuïtat d'un curs a un altre, independentment dels canvis de curs i/o de professorat.
5. Pactar entre totes les parts implicades com decidir la resposta educativa a la diversitat més adequada en cada cas.
6. Establir les mesures i pautes que s'han de seguir per a l'acollida i inclusió de totes les tipologies d'alumnat que tenim al centre.
7. Afavorir que les diferents àrees d'aprenentatge i el professorat assumeixin el principi d'atenció a la diversitat d'una manera efectiva i real, no només en l'àmbit teòric.
8. Afavorir l'ús de diferents estratègies d'aprenentatge, la «normalitat» dels diferents nivells d'exigència i aprofundiment en un mateix grup i la introducció progressiva de l'aprenentatge cooperatiu a l'aula.

3. Mesures generals, ordinàries i específiques de suport que tenim al centre

3.1. Mesures generals

D'acord amb l'article 8 del Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics, són les següents:

- **Participació activa dels alumnes en el seu procés d'aprenentatge**

És un objectiu que es té molt present des del principi de l'estada a l'institut. Les accions que es duen a terme en acció tutorial i en orientació acadèmica i professional, detallades al PAT (Pla d'Acció Tutorial), ajuden en aquest procés d'autoanàlisi del propi procés i a tenir una atenció educativa que els ajudi a augmentar el coneixement sobre ells mateixos, les seves possibilitats i les seves potencialitats, elements molt importants en aquesta participació, al mateix temps que també ho és la seva participació activa en l'avaluació del procés d'ensenyament que fan trimestralment els alumnes.

- **Afavoriment de la permanència dels alumnes en el sistema educatiu**

Continuam amb l'objectiu, ja present des fa anys, de prioritzar l'atenció a alumnes que presenten fracàs educatiu, per tal de frenar la seva desvinculació del sistema i perquè aconseguixin trobar dins l'institut uns elements motivadors que els impulsin a integrar-s'hi, amb una especial atenció a 1r, 2n i 3r d'ESO. L'objectiu és que tots els alumnes se sentin part de l'institut, millorin el seu nivell de competències curriculars, millorin la seva motivació i els seus hàbits i comptin amb un procés d'orientació que els ajudi a triar un itinerari formatiu que doni la millor resposta a les seves necessitats i interessos, evitant un abandonament prematur de la seva formació.

- **Optimització i la flexibilització dels recursos i l'aplicació de les mesures de suport necessàries**

Són tingudes en compte en l'organització anual dels cursos per part de direcció i cap d'estudis, atenent el Pla de suport que elabora el Departament d'Orientació el 3r trimestre de cada curs acadèmic, després d'una anàlisi conjunta amb els equips docents.

- **Coordinació interna (equips docents mensuals, reunions de coordinació del professorat i tutors per alumnat NESE...) i externa (amb EMIF, UCSMIA...)**

Són prioritàries en l'organització del centre com a accions d'especial atenció a les famílies dels alumnes en situació de risc d'exclusió social o

d'abandonament escolar o que per les seves circumstàncies de salut mental necessiten un treball coordinat dels serveis implicats en la seva atenció.

- **Reforç de l'acció tutorial i orientadora**

Es fa mitjançant l'acompliment dels objectius previstos al PAT (Pla d'Acció Tutorial).

3.2. Mesures ordinàries

D'acord amb l'article 9 del Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics), són mesures ordinàries de suport les estratègies organitzatives i metodològiques que possibiliten l'adequació del currículum al context sociocultural del centre i a les característiques dels alumnes, amb l'objectiu d'eliminar barreres a l'aprenentatge i fomentar-ne la participació.

La decisió d'adoptar una o unes determinades mesures ordinàries de suport en un grup o en un alumne correspon a l'equip docent, juntament amb el cap d'estudis, amb l'assessorament del professorat del Departament d'Orientació.

Es consideren mesures ordinàries:

- **Dos professors dins l'aula a l'hora de tutoria a 1r i 2n d'ESO**

Els dos professors, tutor i PT de referència, porten l'activitat conjuntament i dirigeixen el grup junts. Un professor introdueix l'activitat, però els dos van fent aportacions, suggeriments i comentaris. La metodologia s'ha d'adaptar i la programació ha de preveure la presència d'una sessió setmanal de dos professors i ajustar el tipus d'activitats que es fan aquell dia.

Aquest és un model positiu per als alumnes, ja que tenen més acompanyament i veuen els diferents professors com a col·laboradors seus. Cal que hi hagi confiança i coordinació continuada entre els dos professors per tal d'ajustar i reajustar la seva presència a l'aula i el tipus d'intervenció. Cal preparar l'activitat conjuntament i conèixer-ne bé els continguts, la qual cosa requereix temps de coordinació i predisposició a treballar en equip.

També, és un model molt adequat per a les tutories, en què es fan dinàmiques de cohesió, es treballen i es fan debats sobre valors, actituds i normes.

- **Suport dins l'aula amb alumnat que té poca/nul·la autonomia**

S'aplicarà als grups de 1r a 3r d'ESO en què s'integraran, en algunes sessions setmanals, els alumnes de la UEECO, o a aquells en els quals hi hagi alumnes amb característiques que fan necessari un acompanyament més intensiu. Cada curs es decidirà a quins grups s'aplica aquest model de suport, d'acord amb les necessitats dels nostres alumnes i el traspàs d'informació de primària.

El PT ajuda els alumnes sense seure al seu costat, apropant-se i allunyant-se i ajudant-ne altres més puntualment. Entra dins l'aula per aquells alumnes que són de la UEECO o que tenen dificultats d'autonomia, de regulació emocional o un desfasament curricular que aconsella una atenció diferenciada o individualitzada.

Aquest és un model adequat per anar afavorint la socialització i l'autonomia de l'alumne dins l'aula. La presència del PT pot servir també per ajudar altres alumnes i perquè tot el grup valori en positiu la inclusió.

Es requereix coordinació per acordar el tipus de continguts, activitats i tasques que es fan en aquestes sessions i el tipus d'activitats que faran els alumnes NEE. El professor de suport, amb la col·laboració del professor d'àrea, prepara el material i les activitats adaptades del grup de suport.

Si la dotació del Departament d'Orientació del centre inclou en un futur pròxim la figura d'un PTSC (Professor Tècnic de Serveis a la Comunitat), aquesta tasca de suport podrà ser també desenvolupada per ell en el cas d'alumnes amb dificultats de regulació emocional o de forta problemàtica social, amb les directrius que doni el PT, orientador o professor de la matèria.

- **Suport a l'alumnat NESE**

Com a norma general, el suport a l'alumnat NESE a 1r, 2n i 3r d'ESO es farà dins el grup ordinari en hores de matèries que seran determinades en funció de paràmetres com la tipologia de l'alumnat, el perfil de PT i de l'equip

docent, sempre que es disposi dels recursos suficients per part de l'equip de suport (cotutories i suport dins els grups que tenen alumnat NEE), ja que aquestes mesures són prioritàries pel que fa a la distribució dels recursos.

Comptant amb els recursos disponibles de l'equip de suport que dota la Conselleria i l'ajustament que es fa de la quota, des de la direcció del centre, durant el darrer trimestre i de cara al proper curs, un cop confirmada la quota es fa l'anàlisi de necessitats i les previsions

El professor de la matèria i el PT han de compartir els objectius de les activitats i els seus criteris de participació i intervenció dins aula, a la vegada que s'han de preveure els tipus d'activitats que es faran en aquestes sessions i el material que empraran els alumnes amb més dificultats.

Cal que hi hagi confiança i coordinació continuada entre els dos professors per a ajustar i reajustar la seva presència a l'aula i el tipus d'intervenció. El professor de matèria informará el PT de les activitats i els continguts a treballar perquè el PT prepari el material adaptat (de diferent tipus i formats) i els recursos específics per als alumnes NESE del grup que els ajudin a la seva inclusió. Tot açò requereix temps de coordinació, predisposició a treballar en equip i coneixement/preparació adequada del currículum per part del PT.

Aquest és un model que requereix flexibilitat, ja que en certs moments o en certes activitats que han de ser més diferenciades i en les quals certs alumnes necessiten més ajuda (preparar controls, fer lectures comprensives, practicar o reforçar certs continguts instrumentals bàsics...) pot acordar-se substituir el suport dins l'aula per un suport a fora. Ha d'haver-hi flexibilitat, segons l'activitat, i pensar en el benefici més gran per a l'alumnat NESE del grup que compti amb aquest suport. És necessari que el professor de l'assignatura i el PT acordin el tipus d'activitat que es pretén treballar en aquests moments fora de l'aula i els seus objectius.

- **Impuls del treball col·laboratiu i del treball per projectes**

Som conscients que l'ús de tècniques de treball en petit grup i la feina per projectes afavoreix la participació dels alumnes i el progrés en el seu grau de

millora de competències clau i assoliment d'objectius d'etapa. Les metodologies que afavoreixen el desenvolupament d'un currículum competencial són la base del procés d'innovació que, des fa uns cursos, estem duent a terme. Sempre que sigui possible, el treball per projectes es farà amb dos professors dins l'aula.

Cal que els dos professors comparteixin els objectius de les activitats i els seus criteris de participació i intervenció dins l'aula, a la vegada que s'han de preveure quin tipus d'activitats poden realitzar els alumnes amb més dificultats.

Cal que hi hagi confiança i coordinació continuada entre els dos professors per ajustar i reajustar la seva presència a l'aula i el tipus d'intervenció. Cal que preparin junts l'activitat, conèixer-ne bé els continguts, la qual cosa requereix temps de coordinació, predisposició a treballar en equip i coneixement/preparació adequada del currículum per part del +1. Si és possible, es prioritzarà que siguin professors del mateix departament didàctic o d'un departament afí, ja que es considera que açò afavoreix la preparació requerida.

- **Ràtios dels grups de 1r i 2n ESO**

Des de fa anys, hi ha una important demanda de places a 1r d'ESO i, per tant, les ràtios oficials dels grups de 1r són les màximes permeses per l'Administració, per la qual cosa arriben moltes vegades a ser de 28-30 alumnes. Atenent a aquesta realitat que es dona any rere any, prioritizam **baixar la ràtio fent un grup més a 1r d'ESO, sempre que sigui possible amb la dotació de professorat**, a fi de millorar l'atenció individualitzada, atendre millor la diversitat de l'alumnat i intentar obtenir millors resultats acadèmics.

També, a 2n d'ESO, és necessari mantenir aquesta ràtio més baixa, com ja hem fet en els darrers cursos, ja que són grups amb una difícil gestió i amb una diversitat molt gran des del moment que hi ha un percentatge considerable d'alumnes que necessiten un acompanyament molt intensiu, cosa que no es pot fer amb ràtios de 28-30 alumnes.

Aquesta realitat ja s'atenua a 3r ESO perquè hi ha programes que donen una resposta més ajustada a les necessitats que presenten alguns alumnes, com PDC i PFPB. Malgrat que continua la diversitat, la ràtio ja no és un factor tan determinant pel que fa a les dinàmiques de grup, la qual cosa no en fa tan complexa la gestió, malgrat que, evidentment, a nivell d'èxit acadèmic és inqüestionable que és molt millor treballar amb ràtios de 22-24 alumnes que no amb ràtios de 28-30.

Per tant, prioritzam mantenir ràtios baixes a 1r i 2n d'ESO, i ho assumim com a línia de centre, per la qual cosa mantenim dins el nostre PAD la demanda que fem des de fa anys a la Conselleria perquè baixi les ràtios de tots els nivells educatius, ja que és una mesura que s'ha demostrat beneficiosa per a la qualitat de l'ensenyament.

- **Desdoblaments de grup**

Els desdoblaments de grup d'una hora setmanal en algunes assignatures, sempre que els departaments segueixin comptant amb la dotació necessària, que des de fa uns anys contempen les instruccions de la Conselleria i que es plasmen en recursos a la quota, són una mesura que permet individualitzar el procés d'ensenyament-aprenentatge, oferir una millor atenció a les necessitats dels alumnes i augmentar el treball pràctic en aquestes matèries.

- **Mesures de reforç**

Els professors de les diferents matèries, amb la col·laboració del Departament d'Orientació, han de planificar mesures de reforç per als alumnes que presenten dificultats per a l'assoliment dels continguts curriculars d'alguna o algunes de les matèries en els diferents cursos de l'etapa, quan es detecti que les estratègies emprades en la programació de l'aula ordinària són insuficients. En funció del nivell de dificultat i del grau de resposta a les mesures posades en marxa pel professorat d'àrea, podrà sol·licitar-se el suport del Departament d'Orientació amb l'objectiu d'avaluar d'una manera més acurada les necessitats de l'alumne, rebre orientacions

sobre el tractament educatiu de les seves dificultats, oferir suport curricular, tutorial, etc. Al Google Drive quedarà constància de les mesures de reforç adoptades amb un alumne. En el butlletí de qualificacions, s'indicaran com a RE.

La progressiva incorporació del model DUA (Disseny Universal de l'Aprenentatge), que es preveu a la LOMLOE, facilitarà contextos d'aprenentatge en els quals es podran proporcionar múltiples activitats, tasques i continguts flexibles i personalitzats segons la realitat de cada aula, amb què les mesures de reforç s'incorporaran de forma progressiva dins la normalitat de la programació d'aula.

- **Adaptacions curriculars no significatives**

Les adaptacions curriculars no significatives són les modificacions dels elements del currículum que no afecten el grau de consecució dels objectius generals ni de les competències clau. Són, també, mesures ordinàries. Els professors de les diferents matèries, amb la col·laboració del Departament d'Orientació, planificaran les adaptacions curriculars no significatives i, al Google Drive, en quedarà constància, a fi de tenir-les presents en cursos successius. També es deixarà informació de les adaptacions fetes al departament didàctic perquè el professorat, en els cursos següents, pugui ajustar més des del principi la resposta que necessita l'alumne. Al començament del següent curs, el cap del departament informará dels alumnes pels quals es va proposar continuïtat en l'adaptació i de les característiques de l'adaptació feta. Aquesta coordinació dels departaments didàctics amb el Departament d'Orientació és una constant en el nostre Pla d'Actuació.

Aquestes adaptacions no significatives tenen la mateixa consideració que els reforços a nivell de GestIB i s'indiquen com a RE en el butlletí de qualificacions.

- **Adaptacions d'accés al currículum**

Les adaptacions d'accés al currículum són les modificacions que faciliten i possibiliten el desenvolupament curricular. Es refereixen als elements organitzatius, als recursos de tot tipus i a la seva optimització. Les adaptacions d'accés al currículum suposen la utilització d'espais del centre, materials d'aprenentatge o mitjans de comunicació diferenciats o adaptats especialment perquè determinats alumnes puguin desenvolupar el currículum ordinari o, si és el cas, l'adaptat. Aquesta adaptació pot afectar diferents tipus de variables: físiques (supressió de barreres arquitectòniques, canvis en les condicions d'il·luminació, so, etc.), materials (ordinador adaptat i altres equipaments específics) i comunicatives (sistemes de comunicació complementaris, augmentatius o alternatius...). Poden rebre aquest tipus d'adaptacions aquells alumnes que, malgrat tenir discapacitats físiques (motores, visuals, auditives...), poden seguir el currículum general i ordinari, però necessiten mitjans específics, materials i instrumentals, per accedir a l'aprenentatge, de manera que poden romandre al grup classe i pertànyer-hi. En assabentar-se la prefectura d'estudis o el Departament d'Orientació, a les reunions de traspàs amb primària, de la incorporació al centre d'un alumne amb necessitats d'accés, s'acordaran les mesures internes a adoptar i es faran les peticions externes de material i personal que s'hagin de fer. Aquestes adaptacions s'indiquen com a RE en el butlletí de qualificacions.

- **Optativitat**

L'optativitat intenta donar resposta als múltiples interessos que té el nostre alumnat, per tal que pugui trobar dins el marc curricular un estímul afegit al seu aprenentatge, aspecte molt important per poder atendre la diversitat dels alumnes.

- **Agrupaments heterogenis**

Els alumnes amb necessitats de suport es distribuïran entre els diferents grups d'acord amb les preferències d'agrupament dels alumnes que ens arriben de primària en el cas de 1r d'ESO, i als tutors i equips docents en cas de la resta de nivells, també a partir de tota la informació referent al

rendiment acadèmic i les situacions personals diverses. Es treballa molt la confecció dels grups, comptant amb l'ajuda dels equips docents, per tal d'aconseguir grups heterogenis en la seva composició, però al més idèntics possibles en tot el nivell.

- **Acció tutorial**

L'acció tutorial de tot el professorat del centre, no només dels tutors, pretén aconseguir la personalització dels processos d'ensenyament-aprenentatge, l'atenció individualitzada a les necessitats específiques de suport educatiu, la preocupació per les circumstàncies personals, el suport a la presa de decisions sobre el futur, la connexió amb la família i l'entorn i les relacions personals entre professors i alumnes, així com també intensificar el contacte entre les famílies i el professorat, no només amb les sessions d'acollida inicial de l'alumnat i de les famílies per part de prefectura d'estudis, orientació i tutors, sinó de forma continuada al llarg del curs mitjançant l'hora d'atenció a famílies i/o alumnes i també via web i correu electrònic.

La prioritat és fer un seguiment proper de l'evolució de cadascun dels alumnes durant el curs i tenir una visió conjunta i compartida de tot l'equip docent, la qual cosa facilita molt la feina del tutor i permet un millor seguiment individualitzat dels alumnes i de les famílies. Es fa també una reunió setmanal de tutors, cotutors, cap d'estudis i orientadora per fer el seguiment de l'alumnat i per tractar altres aspectes pedagògics o de funcionament (que es detallen, a nivell d'accions i objectius, al PAT).

- **Mediació i Convivència**

La mediació i la convivència són dos dels pilars fonamentals a l'hora d'afavorir el bon clima de centre. Es dedica una hora setmanal a treballar-les amb els alumnes de 1r d'ESO i de 2n d'ESO com un dels temes transversals, des del convenciment que és l'únic camí per a la millora de les relacions socials i de les dinàmiques de relació entre els membres del grup-classe, la qual cosa és imprescindible si volem un centre inclusiu en què es respecti i es valori la diversitat.

- **Coordinació amb centres de primària**

Per afavorir la coordinació amb els centres de primària de la zona de Maó, Sant Lluís i es Castell, amb què es garanteix una millor atenció dels nous alumnes des de principi de curs, el Departament d'Orientació i prefectura d'estudis faran reunions amb tots els centres, amb els tutors de 6è i amb els equips de suport, per a un traspàs d'informació que ajudi a tot el procés d'integració dels alumnes.

S'afavorirà que hi hagi un retorn de la informació per veure com s'ha produït l'adaptació i per detectar possibles mesures d'ajustament per a anys successius una vegades compartides les mancances detectades.

3.3. Mesures específiques.

Són les actuacions i els programes adreçats a donar resposta a les Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE). D'acord amb l'article 10 del Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics, aquestes NESE poden ser:

- Necessitats Educatives Especials (NEE) derivades d'una discapacitat, de trastorns greus de conducta o emocionals o de trastorns generalitzats de desenvolupament que requereixen, durant un període d'escolarització o durant tota l'escolarització, determinats suports i atencions educatives específiques.
- Dificultats específiques d'aprenentatge causades per trastorns de l'aprenentatge, trastorns per dèficit d'atenció amb hiperactivitat o sense i trastorns greus del llenguatge.
- Altes capacitats intel·lectuals.

- Un desfasament curricular de dos cursos o més per condicions personals greus de salut o derivades de factors socials, econòmics, culturals, geogràfics o ètnics.
- Una incorporació tardana al sistema educatiu.

Els professors de suport (professorat de pedagogia terapèutica i audició i llenguatge, de forma prioritària) han d'identificar i valorar les necessitats específiques de suport educatiu, juntament amb l'equip docent. En principi podríem pensar que la majoria de les necessitats venen ja identificades i valorades des de primària, tot i que any rere any ens trobam que no sempre és així i, per tant, hem d'anar establint protocols (com la detecció de dificultats específiques d'aprenentatge, trastorn de lectoescriptura a 1r d'ESO) perquè ens trobem casos que no es detecten i identifiquen fins que comencen la secundària. Específicament, es fa una feina de detecció i valoració encaminada a continuar i completar, si és possible, l'atenció d'aquestes NESE.

Tot i així, i molt especialment en la incorporació tardana, caldrà estar atents per tal d'identificar nous casos d'alumnes amb algun tipus de necessitat no identificada prèviament; així mateix, caldrà també fer un seguiment de l'alumnat NESE per tal d'assegurar-nos la vigència del diagnòstic i de les mesures educatives adoptades.

El protocol d'actuació en cas d'haver de prendre mesures ordinàries i/o específiques serà el següent:

1. Entre maig i juny, els professors del Departament d'Orientació es reuniran amb el professorat de suport i tutors/es de les escoles d'origen. En aquesta reunió recolliran tota la informació referida a la totalitat dels alumnes, fent especial incidència en l'atenció de les NESE, de cara a organització de recursos i agrupaments.
2. Paral·lelament el Departament d'Orientació farà la proposta de mesures ordinàries i específiques per al curs següent, i una proposta d'agrupament dels alumnes NESE a cada un dels nivells educatius, tenint en compte la mesura general de fer els grups-classe al més heterogenis que es pugui i una ràtio màxima de 6-7 alumnes NESE als primers nivells d'ESO. També cal

tenir una especial cura en les incompatibilitats que s'hagin detectat i el tipus de discapacitat o necessitat que presenta l'alumne.

3. El mes de setembre, abans de començar el curs, es farà una reunió d'equip docent en què el professorat de suport comunicarà a l'equip docent les mesures que, en base a les necessitats i en coherència amb les mesures que tingueren els alumnes NESE en el curs anterior, es prendran a principi de curs. Tota aquesta informació sobre l'alumnat NESE estarà al Google Drive a disposició de l'equip docent.
4. L'equip de suport mantindrà reunions amb les famílies o tutors dels alumnes NESE cada principi de curs per a comunicar-los les mesures d'atenció que estan previstes per a l'atenció dels seus fills i signaran el seu coneixement i conformitat, tant si són de caràcter ordinari, específic o d'ambdues tipologies.
5. A les reunions setmanals de coordinació del professorat de suport amb el professorat de cada equip educatiu s'anirà valorant la validesa i idoneïtat de les mesures i s'aniran fent els corresponents ajustaments al llarg del curs. Les decisions que es vagin adaptant i la concreció del tipus de reforç o d'adaptació curricular, sigui significativa o no, s'anirà anotant al llibre d'informes de l'alumnat NESE, que estarà al Google Drive.
6. Durant el curs s'anirà complimentant l'informe individual per a l'alumnat amb NESE que la família ha signat a principi de curs, seguint el model que estableix el Servei d'Atenció a la Diversitat de la conselleria. La responsabilitat d'elaborar aquest document és del tutor o de la tutora, d'acord amb la normativa, però en el nostre centre s'acordà fa anys que la responsabilitat d'elaboració requeia en el professorat de suport de 1r a 3r d'ESO i de l'orientador a la resta de nivells educatius (4t d'ESO, Batxillerat, PDC, PFPB, FP GM i FP GS). Aquesta tasca de corresponsabilitat està en la línia d'acompanyament a la tasca tutorial per part del Departament d'Orientació i és un dels pilars del nostre Pla d'Actuació, com demostra el fet de donar bons resultats any rere any. Aquest informe, signat i complimentat, que inclourà el seguiment trimestral i els annexos de RE i ACIS, quedarà a final de curs en format físic a secretaria (guardat a l'expedient acadèmic de l'alumne). Una còpia digital romandrà a la carpeta de de l'alumne dins de la carpeta de Google Drive de Departament d'Orientació).

Es consideren mesures específiques:

- **Les adaptacions curriculars significatives**

D'acord amb l'article 10 del Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics, són Adaptacions Curriculars Significatives (ACS) les que s'aparten de manera substancial o significativa dels elements del currículum i afecten el grau de consecució dels objectius establerts per a cada etapa i, si és el cas, de les competències bàsiques. Es poden aplicar als alumnes amb necessitats educatives especials que tinguin un desfasament curricular de dos cursos o més i, també, de manera temporal, als alumnes d'incorporació tardana en el cas que desconeguin les dues llengües oficials de la comunitat autònoma.

El Departament d'Orientació del centre determinarà la decisió d'aplicar una ACS, després de fer una avaluació psicopedagògica de l'alumne amb la col·laboració dels professors. En el cas d'alumnes d'incorporació tardana, la decisió d'aplicar una ACS s'ha de basar en l'avaluació inicial. En aquest darrer cas, l'ACS ha de tenir una durada limitada.

Quan s'adopta la mesura de fer adaptacions curriculars significatives, les famílies o els tutors legals han d'estar informats sempre de l'abast d'aquesta mesura, especialment en els canvis d'etapa i de centre, de la qual cosa s'ha de deixar constància escrita.

Les ACS s'han de concretar en la programació didàctica i s'han de reflectir en un document específic que ha de formar part de l'expedient acadèmic de l'alumne.

Correspon al professor de cadascuna de les àrees o matèries, amb la col·laboració del personal de suport, i sota les orientacions de l'orientador, programar i aplicar les adaptacions curriculars. Per altra part, els professors de suport han de col·laborar en la planificació, elaboració, seguiment i avaluació de les adaptacions curriculars dels alumnes amb NESE i després desenvolupar, dins o fora de l'aula, les tasques prèviament pactades amb el professor de la matèria a partir de l'adaptació curricular.

- **Escolarització Compartida (PISE/ALTER)**

D'acord amb l'article 10 del Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics, la Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat regula la implantació de programes socioeducatius destinats als alumnes en situació de risc personal o social, amb mesures de protecció o de reforma, o destinats als alumnes per als quals resultin insuficients les diferents mesures d'atenció a la diversitat adoptades. A la zona del nostre IES comptam amb dos programes dins d'aquesta modalitat: Programa ALTER (Ajuntament de Maó) i Programa PISE (Ajuntament de Sant Lluís).

Els alumnes assoleixen els objectius dins dos contextos diferents: entorn de l'aula i entorn laboral dins l'ALTER (els objectius i activitats del qual es concreten i es detallen al pla d'actuació que anualment elabora el Departament d'Orientació el mes de setembre/octubre).

Es preveu la presència d'un PT dins aula en alguna de les sessions quan l'alumne ve al centre, i dues hores de suport en petit grup fora de l'aula per ajudar-lo a desenvolupar la proposta d'activitats previstes a la seva ACI, moltes vegades en base a la possibilitat de recuperar assignatures de cursos anteriors que l'alumne duu suspeses, en base a un pla de pendents individualitzat, i també per a fer l'acompanyament emocional que necessiten aquests alumnes.

- **Mesures específiques adreçades als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals**

D'acord amb l'article 15 del Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics, en el cas dels alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu associades a altes capacitats, s'han d'adoptar estratègies metodològiques i d'ensenyament-aprenentatge per ampliar i enriquir els continguts i les activitats, així com altres mesures

específiques adequades a cada situació. Aquestes mesures poden ser de caràcter ordinari o específic d'ampliació curricular.

En el cas d'una mesura d'ampliació curricular, els professors d'aquests alumnes, amb l'assessorament del Departament d'Orientació, elaboraran una ACI en què inclouran un enriquiment del currículum ordinari amb la incorporació de materials de feina que ampliïn els continguts de la matèria. Aquests materials han de poder permetre les dues vies principals d'enriquiment. D'una banda, treballar els mateixos continguts, però amb un nivell de dificultat major, un major nivell d'abstracció, d'interconnexió amb altres àrees, etc. i, de l'altra, introduir objectius i continguts que corresponen a cursos superiors.

Una altra mesura específica de suport és la flexibilització de la durada de l'educació i, concretament, l'avançament d'un curs acadèmic si és la mesura que es considera més adequada després d'una avaluació psicopedagògica i d'una valoració de l'equip docent i del professorat de suport, i un cop consultada la família i el propi alumne.

- **Mesures específiques adreçades a alumnes amb necessitats associades a una malaltia**

D'acord amb l'article 16 del Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics), s'entén per alumnes amb necessitats associades a una malaltia els que es troben en alguna de les situacions següents:

- a) Impossibilitat d'assistir al centre educatiu pel fet de trobar-se hospitalitzats.
- b) Impossibilitat d'assistir al centre educatiu per prescripció facultativa.
- c) Assistència intermitent al centre per causes de salut.

La Conselleria d'Educació, juntament amb la Conselleria de Salut, han de facilitar l'atenció educativa als alumnes d'educació bàsica que, per poder assistir al centre escolar, necessitin una atenció personalitzada de caràcter sanitari.

El Servei d'Atenció a la Diversitat disposa del SAED (Servei d'Atenció Domiciliària), amb el qual, des del centre, establirem una coordinació a fi que l'alumne pugui avançar i ser atès quan no pugui assistir a l'institut. La responsabilitat de la coordinació i del seguiment d'aquests casos és del tutor i del professorat del Departament d'Orientació de forma conjunta. En cas que es consideri adequat, aquests alumnes podran sol·licitar una autorització per flexibilitzar la durada d'un curs, a fi de poder-lo fer en dos anys escolars, o una flexibilització horària per tal de reduir la jornada escolar, ambdues enteses com mesures específiques de suport.

- **El Programa de Diversificació Curricular (PDC)**

Tal i com es comentava a la introducció del Pla d'Atenció a la Diversitat, el claustre de professors està altament sensibilitzat amb l'evidència d'un alumnat molt heterogeni i divers, amb diferències que es manifesten en aptituds variades, interessos i motivacions personals, expectatives, nivell d'autoestima... En conseqüència, en mostrar competències curriculars i estils d'aprenentatge molt diferents.

Una mesura d'atenció prioritària per a nosaltres des fa molts anys, en aquest context, ha estat el Programa de Diversificació Curricular (durant uns cursos s'ha substituït per PMAR i PRAQ en aplicació de la LOMQE), que ens ha permès proporcionar a l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge i que mostrava una actitud positiva vers l'esforç i la dedicació a l'estudi, una mesura extraordinària per poder cursar 3r i 4t d'ESO en un entorn d'aprenentatge més globalitzat, amb la finalitat d'obtenir el títol d'ESO. Ha estat un programa que sempre ha comptat amb el recolzament i valoració de tota la comunitat educativa (alumnes, famílies i professors).

La responsabilitat del seu desenvolupament depèn majoritàriament del professorat d'àmbit del Departament d'Orientació, assessorat per l'orientador i el cap d'estudis, que en fan un seguiment continuat.

El perfil dels alumnes que hi participen mostra la necessitat d'una atenció molt personalitzada i un acompanyament tutorial de tot el professorat; per tant, es fan reunions d'equip docent setmanals, amb tres objectius

prioritaris: dinàmica grupal, seguiment individualitzat i revisió estratègies metodològiques.

En aquest programa, els objectius de l'etapa i les competències corresponents s'han d'assolir amb una metodologia específica a través d'una organització del currículum en àmbits de coneixement i activitats pràctiques. Està orientat a la consecució del títol de graduat en educació secundària obligatòria per part de qui presenta dificultats rellevants d'aprenentatge després d'haver rebut, si escau, mesures de suport en el primer o segon curs, o a qui aquesta mesura d'atenció a la diversitat els sigui favorable per obtenir el títol.

L'estructura i contingut de les assignatures, els criteris d'accés, promoció i titulació, en base a la normativa vigent, s'actualitzarà cada principi de curs en la programació específica de PDC, d'acord amb les instruccions anuals de la Conselleria.

- **El Cicle Formatiu de Grau Bàsic de Serveis Administratius**

Dins d'aquest procés continuat de cercar el millor itinerari en funció de la diversitat dels nostres alumnes comptam amb una altra mesura específica que també ens ha donat molt bon resultat. Ha anat canviant de nom i ha evolucionat també el seu contingut curricular des que vam començar a impartir el Programa de Garantia Social, que després es va transformar en el Programa de Qualificació Professional (PQPI), fins a l'actual Formació Professional Bàsica (FPB). Ha mantingut l'eficàcia com a mesura específica alternativa quan un alumne, a partir dels 16 anys, i excepcionalment als 15, té un fracàs reiterat dins l'ESO. És una resposta que ha aconseguit que, en casos d'alumnes en què s'havien exhaurit totes les altres mesures ordinàries i/o específiques, trobessin, dins d'un entorn enfocat a la formació professional, un estímul i una motivació que els animés a continuar i acabar amb èxit aquests estudis i, en molts casos, reincorporar-se a la formació reglada de Grau Mitjà.

Els canvis dels últims anys no han estat favorables a la visió que alumnes i famílies tenen d'aquest model de formació. Hi ha hagut molts de dubtes normatius, que també han condicionat a vegades la nostra pròpia visió

com a opció molt vàlida per atendre alguns dels nostres alumnes, molts d'ells NESE per condicions personals o història escolar, que després d'uns anys de fracàs estaven a punt d'abandonar el sistema educatiu. La tendència està canviant, també la nostra percepció respecte de la seva importància com a iniciació a una formació professional de qualitat, la qual cosa fa que sigui una alternativa tan vàlida com la de continuar dins l'ESO quan plantejam el consell orientador de final de curs amb l'alumnat que ja ha repetit un curs acadèmic i continua tenint resultats molt fluixos per manca de feina i de motivació o perquè té un ritme lent d'aprenentatge que serà més fàcil de respectar dins d'un entorn amb ràtios més baixes i amb un treball més pràctic.

És un perfil d'alumnes que necessiten una atenció molt personalitzada i un acompanyament tutorial de tot el professorat; per tant, es fan reunions d'equip docent setmanals, amb tres objectius prioritaris: dinàmica grupal, seguiment individualitzat i revisió estratègies metodològiques.

L'equip docent pot proposar als pares, mares o tutors legals i al mateix alumnat, a través del consell orientador, la seva incorporació a un cicle formatiu de grau bàsic quan el perfil acadèmic i vocacional de l'alumne així ho aconselli i compleixi els requisits d'accés. Els cicles formatius de grau bàsic s'adrecen preferentment als alumnes que presenten més possibilitats d'aprenentatge i assoliment de les competències d'Educació Secundària Obligatòria en un entorn vinculat al món professional, amb l'objectiu de preparar-los per a la continuació de la seva formació. Els criteris pedagògics amb els quals es desenvolupen els programes formatius d'aquests cicles s'han d'adaptar a les característiques específiques de l'alumnat, adoptant una organització del currículum des d'una perspectiva aplicada, i han de fomentar el desenvolupament d'habilitats socials i emocionals, el treball en equip i la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació. Així mateix, la tutoria i l'orientació educativa i professional han de tenir una consideració especial, i s'ha de fer un acompanyament socioeducatiu personalitzat. La superació de la totalitat dels àmbits inclosos en un cicle de grau bàsic condueix a l'obtenció del títol de graduat en Educació Secundària Obligatòria i també del títol de tècnic bàsic en l'especialitat corresponent.

- **Educació bàsica UEECO**

Les unitats educatives específiques ubicades a centres ordinaris constitueixen una modalitat d'escolarització adequada per als alumnes que presenten necessitats educatives especials associades a discapacitat psíquica moderada, amb trastorn de personalitat o sense, a trastorns greus del desenvolupament, a discapacitat motriu severa o a pluridiscapacitats, que han de menester suports molt individualitzats i específics, així com adaptacions curriculars significatives en pràcticament totes les àrees curriculars, i estratègies educatives molt diferenciades de la resta d'alumnes.

Les sigles UEECO signifiquen Unitat Educativa Específica en Centre Ordinari, la qual cosa implica que l'aula és una unitat més dins l'institut, el currículum de la qual està elaborat en base a les necessitats, capacitats i competències dels alumnes que hi acudeixen i, sempre, dins del marc integrador del centre ordinari on ens trobem.

En el grup, tant en el de referència com en el que es conforma a la UEECO, els tutors, els professors d'àrea, el de pedagogia terapèutica i el d'audició i llenguatge, fomentaran estratègies i metodologies que són fonamentals per aconseguir la integració efectiva de l'aula UEECO al centre.

Recordem-ne algunes:

- Activitats informatives relacionades amb la diversitat i la integració dirigides al grup d'alumnes (preparació davant de la incorporació de nous alumnes amb NEE; tutories; lectura, exposició i debat de temes relacionats...).
- Xerrades al començament de curs per als alumnes de primer d'ESO (especialment pel fet de ser nous) per tal que coneguin els alumnes de l'aula UEECO, incidint en activitats dinàmiques que afavoreixin, en primer lloc, el coneixement, una relació propera, i finalment l'empatia.
- Activitats que incloguin espais i temps d'interacció lliure entre alumnes (sortides, excursions, visites, festes...).
- Activitats en grup o per parelles que afavoreixin el treball i aprenentatge cooperatiu, per exemple el repartiment de diferents papers o rols, la participació "d'èxit" de tots els seus membres en

activitats a l'abast de les seves capacitats, l'intercanvi de coneixements i experiències (corresponsabilitat, treballs en cadena, jocs no competitiu...).

- Activitats que suposin el disseny i desenvolupament d'actuacions de suport i col·laboració estructurada entre iguals (heteroavaluació entre companys, cotutorització induïda, programes de reforç social entre iguals, promoció de l'ajuda voluntària...).

- Activitats que poden desenvolupar-se amb diferents nivells d'exigència o adaptables a diferents situacions o característiques personals (graduació dels ajuts, menú d'activitats a escollir, combinació d'activitats voluntàries i obligatòries...).

- Tallers fets pels alumnes d'ESO i Batxillerat, etc, dirigits als alumnes UEECO (teatre, manualitats, jocs, música i/o activitats de matèries com interacció al medi ambient, etc.)

Com a criteri general, s'ha de procurar sempre que sigui possible la participació dels alumnes de la UEECO i que aquests facin activitats similars a les dels seus companys tant dins com fora de l'aula.

Entenem l'aula UEECO com un espai de recursos per aconseguir cobrir les necessitats que presenten els alumnes (de desenvolupament, d'aprenentatge, de socialització i de coneixement de l'entorn).

Tots els alumnes que venen a la UEECO tenen una aula de referència amb el seu tutor i els seus companys. La UEECO n'és complement, és a dir, hi acudeixen per rebre una atenció més individualitzada que complementa, no exclou, l'atenció de la seva aula de referència. Sempre es prioritzaran les hores de més interacció social per a l'assistència a l'aula ordinària i les assignatures instrumentals que requereixen una atenció més individualitzada per a la UEECO. Així i tot, l'horari és completament flexible i sempre es farà d'acord amb el benefici de cada alumne.

Els alumnes de la unitat educativa específica han de ser a l'aula ordinària per participar en activitats concretes programades o, de manera general, en determinades àrees quan puguin participar del currículum ordinari amb les ajudes pertinents, segons es reculli a la seva adaptació curricular.

Per tant, el marc curricular és dinàmic i obert, marca els objectius generals i el marc organitzatiu que es concretarà en forma de plans individuals a l'inici de cada curs acadèmic, en funció de les necessitats individuals que presentin i dels objectius que se'n plantegin.

4. Organització dels recursos humans i materials per poder desenvolupar les mesures d'atenció a la diversitat previstes

Com ja hem detallat als apartats anteriors, el claustre de l'IES Joan Ramis i Ramis, des de fa molts anys, està treballant dia a dia per atendre millor una diversitat cada vegada més gran del seu alumnat i està molt compromès en la millora contínua del procés d'ensenyament-aprenentatge que ho faci possible. Això ha fet que any rere any els recursos organitzatius i humans que fan possible aquest Pla d'Atenció a la Diversitat hagin estat sempre el punt de partida de l'estructura horària del centre, l'organització de grups, les decisions referides a nombre de grups, perfil del professorat per atendre la diversitat quan es planteja la quota... Tots aquests elements queden reflectits en el nostre Projecte Educatiu i en els nostres compromisos en la gestió d'un ensenyament de qualitat, que concreta el darrer trimestre de cada curs la necessitat de recursos, espais, etc. per a fer-ho possible. Aquest Pla és el marc que es concreta cada any en funció del nombre de grups, sense perdre mai de vista que s'ha de garantir un ensenyament inclusiu als primers nivells d'ESO i totes les mesures que inclou el PAD.

Els principis, organització i actuacions en el marc de l'atenció a la diversitat que afecta l'equip de suport es concretarà cada any en el Pla d'Actuació del Departament d'Orientació, on es concreten tots els plans específics dels diferents programes. La resta de les mesures previstes en aquest PAD es concreten anualment a la PGA i a les programacions dels diferents departaments.

Les orientacions que s'han de tenir en compte en la distribució de grups, tasques, i en l'elaboració d'horaris en el marc d'aquest PAD són:

- Grups heterogenis a tots els nivells d'ESO, distribuint els alumnes NESE de forma equitativa a tots els grups.

- Planificar els horaris dels alumnes de la UEECO de manera personalitzada; es podrà establir per a cada alumne temps d'atenció, freqüència i durada de les situacions d'aprenentatge diferents. Hi haurà normalment 3 grups de referència amb alumnat UEECO (un per a cada nivell educatiu de 1r a 3r d'ESO). Excepcionalment, hi podrà haver un grup més. Quan es facin els grups s'ha de preveure la inclusió d'aquests alumnes.
- Possibilitar i compatibilitzar la intervenció d'altres professors no especialitzats (professors d'altres departaments) que desitgin col·laborar dins l'aula UEECO, responsabilitzant-s'hi, amb l'acompanyament de l'ATE o del PT, de continguts/àmbits concrets que es desenvolupin a l'aula base de la UEECO o fent guàrdia de pati UEECO.
- Garantir la presència d'ATE o PT a l'aula ordinària a les sessions en què els alumnes de UEECO assisteixin a l'aula ordinària.
- S'han de preveure espais de coordinació freqüents entre l'equip docent i l'equip de suport per afavorir la cohesió i la coherència de la tasca didàctica compartida que s'ha de fer i dur a terme de forma continuada durant el curs.
- Els equips docents de Diversificació, FPGB i UEECO tindran una coordinació setmanal (com s'ha fet des de fa anys, de 14 a 15 hores, perquè pugui assistir-hi la totalitat del professorat). A aquesta reunió hi assisteix l'orientador de referència i un cap d'estudis.
- Els horaris de l'equip de suport seran flexibles i prefectura d'estudis els modificarà durant el curs si es considera més adequada una funció diferent de l'establerta inicialment o que la seva presència dins l'aula sigui més necessària a alguna altra hora/matèria.
- Els orientadors faran sessions d'atenció individual a alumnes a petició de l'equip docent i/o del tutor.

Funcions de l'equip de suport respecte al suport al procés d'ensenyament/aprenentatge:

- Assessorar de forma continuada el professorat d'àrea en els reforços i en les adaptacions necessàries per als alumnes NESE/NEE, tant a nivell individual com a les reunions d'equip docent que es convoquin al llarg del curs.
- Elaborar material de suport i intervenir directament per ajudar a la comprensió i realització de les tasques i activitats que han de fer els alumnes.

- Fer el seguiment de l'evolució dels alumnes NESE/NEE a les diferents matèries i donar orientacions a alumnes i famílies de forma continuada.
- Coordinar la sol·licitud de demandes de valoració al Departament d'Orientació i fer-ne el seguiment.
- Tenir un paper actiu dins l'aula quan entra com a +1, amb un coneixement previ de què es farà i col·laborar amb el professor en la preparació de materials i recursos.
- Col·laborar amb el professorat en els projectes i estratègies innovadores que impulsi, assessorant-los, cercant recursos i participant de forma activa quan estan de suport o +1 dins aula.
- Fer suports puntuals fora de l'aula a alguns alumnes amb ACS que requereixen un acompanyament més individualitzat per poder estar el màxim d'inclòs dins l'aula. Aquest suport pot ser acadèmic o emocional, en funció del moment i de la tipologia de necessitats que presenti.
- Controlar les agendes i material dels alumnes NESE amb més necessitat d'organització i facilitar-los eines que els permetin millorar.
- Col·laborar amb cap d'estudis en la concreció d'un pla de treball i calendari per a les reunions d'ACS, per treure'n el màxim aprofitament i poder preparar i/o adaptar materials de cada matèria.
- L'equip de suport es responsabilitzarà de l'elaboració de material adaptat i d'altres recursos que puguin servir d'ajuda per atendre la diversitat en sentit ampli a les diferents assignatures.
- Es mantindrà actualitzat el banc de recursos compartit que s'ha creat a final del curs 2020-2021, assumint la responsabilitat de mantenir-lo al màxim d'actualitzat el Departament d'Orientació.
- L'equip de suport utilitzarà diferents eines de comunicació (especialment el correu electrònic, el Google Drive, els contactes puntuals i les reunions periòdiques) per a fer el seguiment dels alumnes NESE i donar-ne orientacions continuades.
- L'orientador farà atencions individuals quan se'ls hagi d'orientar de manera específica o quan l'aparició de dificultats en el procés educatiu ho faci necessari.
- Tasques que desenvolupen els membres de l'equip de suport en la dedicació horària complementària de 7 hores setmanals no fixades en horari:

- Elaborar informes dels alumnes NESE i actualitzar-ne el contingut durant el curs.
- Colaborar en l'acompliment del document amb les ACI i reforços de l'alumnat NESE dels grups que atén.
- Elaborar material i recursos que afavoreixin la inclusió de tot l'alumnat a les diferents matèries.
- Preparar material específic de matèria o àmbit, a petició del professor de matèria que atén alumnes NESE i NEE.
- Mantenir una comunicació fluïda i continuada amb l'alumnat NESE i les seves famílies.

5. Principis i organització de l'acció tutorial

La relació de les famílies amb el centre és fonamental i la cara visible per a les famílies n'és el tutor. Des del centre (tutors, cotutors, orientadors, equip directiu) es treballa per tal que aquesta relació sigui constant i continuada, a la vegada que es va incrementant any rere any la participació de tots els professors dels equips docents, convençuts que la tasca d'acompanyament tutorial correspon a tothom, tutors o no, i que una comunicació fluïda amb les famílies ajuda al progrés adequat de l'alumnat.

Els principis, organització i actuacions en el marc de l'acció tutorial estan explicitats al Pla d'Acció Tutorial (PAT). Les actuacions es concreten cada any en el Pla d'Actuació del Departament d'Orientació i es desenvolupen en detall els seus documents i responsabilitats específiques en el procés d'Orientació i Tutoria, que regeix el dia a dia del centre i que conté les eines necessàries per a portar-lo a terme.

6. Pla d'acolliment per facilitar la integració dels alumnes que s'incorporen al centre procedents d'altres centres docents o d'altres països

La majoria dels alumnes que s'incorporen al centre ho fan des de les escoles de la zona de Maó, Sant Lluís o es Castell. Ja hem comentat a l'apartat de mesures ordinàries que cuidem molt aquest moment inicial d'incorporació dels nous alumnes, conscients que és un moment clau per afavorir la seva pertinença. Tenim, a més, un protocol d'acollida de nous alumnes i famílies on es detallen tots els moments, les responsabilitats específiques i quan es duu a terme.

En el cas de l'alumnat nouvingut procedent d'altres comunitats no catalanoparlants de l'Estat Espanyol o d'altres països, en el marc del nostre Projecte Lingüístic, desenvolupam el Programa d'Acollida Lingüística i Cultural, que cada any s'actualitza i es concreta d'acord amb les necessitats que es preveuen a principi de curs, encara que és un programa molt flexible perquè són molt freqüents les incorporacions durant el curs acadèmic.

El professor de PALIC, juntament amb el Departament d'Orientació prioritzaran, juntament amb els tutors, atendre les possibles necessitats afectives i emocionals de l'alumne nouvingut, generades per la mateixa situació de canvi de vida sobtat en què es troben, i assessoraran els professors en les mesures més adients per afavorir la integració de l'alumne dins el grup i en l'adequació al nivell curricular inicial de l'alumne. Com comentàvem a l'apartat de mesures específiques, podria ser que fos necessari elaborar adaptacions curriculars significatives de forma temporal i preparar materials específics.

7. Organització de la detecció, identificació i valoració de les necessitats, així com del seguiment de l'evolució dels alumnes amb necessitats educatives de suport educatiu

El Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics dedica el seu article 20 (amb 17 punts) a la detecció, identificació i valoració dels alumnes NESE i, l'article 21 (amb 3 punts), al seu seguiment.

El procés de suport a l'ensenyament-aprenentatge que tenim al nostre centre contempla les actuacions i responsabilitats específiques en cada una de les fases, i la documentació que es fa servir en el seu acompliment compleix les directrius d'aquest decret. Al llarg d'aquest Pla d'Atenció a la Diversitat, hem anat desenvolupant i concretant els diferents aspectes que contempla. Recordem, una vegada més, aquestes fases, que serveixen de base per a l'elaboració del Pla Anual del Departament d'Orientació:

1. En principi, la majoria dels alumnes amb NESE ja arriben detectats, identificats i valorats dels centres de primària. En qualsevol cas, la detecció correspon als equips docents a partir de les orientacions, indicacions i programes elaborats pel Departament d'Orientació. Per tal de garantir que totes les NESE ja han estat detectats, a la reunió dels equips docents de principi de curs el Departament d'Orientació informará de les NESE de tots els alumnes del centre i de les mesures proposades. Durant el primer trimestre es farà un seguiment per a ajustar-ne les mesures i les actuacions, a la vegada que se seguirà el protocol que tenim actualment al centre referit a la detecció de necessitats de trastorn de lectoescriptura, alumnat NESE per DEA, una vegada hem comprovat els darrers anys que no sempre arriben amb el diagnòstic des de Primària.
2. El professorat de suport prepara cada curs una informació orientativa sobre l'alumnat NESE per al professorat de cada equip docent a fi que el procés d'ensenyament-aprenentatge sigui al més eficaç possible per a tots els alumnes. Aquesta informació està disponible per a l'equip docent a principi de curs al Google Drive.
3. El seguiment de l'evolució dels alumnes amb NESE correspon als seus equips educatius, sota la direcció i coordinació del tutor, professor de suport i orientador.
4. La promoció i/o titulació de l'alumnat i el respectiu consell orientador es farà seguint la normativa d'avaluació vigent a cada curs acadèmic. En el cas de l'alumnat NESE es valorarà, des d'un punt de vista psicopedagògic, la conveniència o no d'una repetició o d'una promoció amb les corresponents ACI si fos el cas, avaluant-ne l'impacte personal i acadèmic que una opció o l'altra pugui suposar per a la millora del creixement personal i de la maduració de l'alumne.

5. El professorat del Departament d'Orientació assessorarà i impulsarà l'ús d'estratègies metodològiques que afavoreixen una millora qualitativa de l'ensenyament i l'ús de metodologies afavoridores del procés d'aprenentatge dels alumnes, d'acord amb els principis de la neurociència.
6. El professorat de suport i orientadors assessoraran i col·laboraran amb l'equip docent per elaborar l'informe, previ a una avaluació psicopedagògica, d'aquells alumnes que presentin dificultats que no hagi estat possible mitigar amb les mesures ordinàries d'adaptació dins el currículum per part del professorat.
7. Els orientadors elaboraran l'avaluació psicopedagògica, d'acord amb les instruccions de la Conselleria d'Educació, d'aquells alumnes l'equip docent dels quals hagi fet un informe que justifiqui la necessitat d'incorporar-los a un programa específic d'atenció a la diversitat.
8. Hi haurà unes hores d'atenció individual a alumnes i famílies que els orientadors dedicaran a fer entrevistes individuals en els casos d'alumnes que requereixin una atenció específica després d'haver-hi detectat dificultats d'aprenentatge que puguin ser provocades per una manca d'ordre, planificació, hàbit, o per dificultats d'integració al grup i al mateix centre. En aquest darrer supòsit, el seguiment el durà a terme a vegades el professorat de la Comissió de Convivència.
9. Les mesures de suport ordinari i específic a les diferents etapes educatives que ofereix el centre es concretaran cada any en funció de les necessitats i el perfil dels alumnes d'aquell curs. És una feina que es farà a final de curs, en col·laboració de caps d'estudis.

8. Avaluació i seguiment del Pla d'Atenció a la Diversitat

Molts objectius justifiquen la necessitat i importància d'aquesta avaluació. Alguns són:

- Analitzar si el Pla d'Atenció a la Diversitat serveix per a resoldre les necessitats de professors, alumnes i famílies, i si es compleixen any rere any els seus objectius.

- Adaptar de forma contínua els objectius i les actuacions a la realitat de centre, complexa i diversa.
- Fer un seguiment continuïtat que permeti valorar l'eficàcia i idoneïtat de les mesures proposades.

L'avaluació contínua es farà a partir de la utilització d'uns instruments que permetin recollir dades de les diferents actuacions. És necessari fer-ho de forma sistemàtica i amb instruments clars, ja que l'avaluació és un aspecte fonamental de la planificació, de la qualitat i coherència del pla i la seva adequació al context, realitats i necessitats del centre.

L'anàlisi del funcionament dels diferents programes i actuacions del PAD permetrà tenir una visió més global i fer una anàlisi continuada de la seva eficàcia i idoneïtat i, si es veu la necessitat, establir les mesures correctores que pertoquin en el cas de detectar aspectes a millorar, perquè poden tenir repercussió en l'àmbit del centre.